Smjernice za osnivanje metropolijskih ureda i imenovanje biskupijskih povjerenika

SMJERNICE ZA OSNIVANJE METROPOLIJSKIH UREDA ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA I IMENOVANJE BISKUPIJSKIH POVJERENIKA ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA METROPOLIJSKI URED ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA

Metropolijski uredi za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba (dalje: Metropolijski uredi) pružaju potporu u pogledu zaštite maloljetnika i ranjivih osoba dijecezanskim biskupima iz metropolije, kao i mjerodavnim poglavarima i poglavaricama ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života koji djeluju na području metropolije, zatim onima koji zastupaju crkvene pravne osobe djelujući u njihovo ime na području metropolije, te onima koji su po pravu ili po naravi stvari zastupnici ili voditelji određenoga crkvenog pokreta ili stvarnosti s djelovanjem na području metropolije.

Osnivanje

U svim metropolijama na području HBK osnivaju se metropolijski uredi za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba.

Metropolijski uredi u svojemu djelovanju odgovaraju dijecezanskim biskupima metropolije.

Zadarska nadbiskupija priklanja se radu Metropolijskog ureda za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba Splitske metropolije, a Vojni ordinarijat radu Metropolijskog ureda Zagrebačke metropolije s mogućnošću priklanjanja radu drugih metropolijskih ureda u pojedinačnim slučajevima, ako to nalaže blizina zahtjeva zaštite maloljetnika i ranjivih osoba.

Ustroj

Metropolijski ured ima:

a) predsjednika

b) tajnika

c) biskupijske povjerenike za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba

d) predstavnika muških i predstavnicu ženskih ustanova posvećenog života s područja metropolije

e) osobe koje svojim stručnim znanjima mogu pridonijeti podizanju kvalitete zaštite maloljetnika i ranjivih osoba, s posebnim naglaskom na laike s područja civilnog (posebno obiteljskog i kaznenog) prava, psihološke i medicinske zaštite djece i ranjivih osoba, te komunikacijskih znanosti.

Predsjednik

Predsjednika Metropolijskog ureda, koji može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, imenuju metropolit uz prethodnu suglasnost biskupa metropolije, vodeći se, koliko je moguće, kriterijem stručnosti predsjednika u području zaštite maloljetnika i ranjivih osoba.

Služba predsjednika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.

Predsjednik Metropolijskog ureda provodi i usklađuje djelatnost Metropolijskog ureda prema mjerodavnim pravnim propisima i uputama biskupa metropolije, saziva i predsjeda sjednicama Metropolijskog ureda, te prema potrebi može zatražiti stručno mišljenje Povjerenstva za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba.

Predsjednik Metropolijskog ureda dostavlja dijecezanskim biskupima metropolije godišnje izvješće o stanju, djelatnostima Metropolijskog ureda, te o mogućim novim pitanjima iz područja zaštite maloljetnika i ranjivih osoba.

Tajnik

Metropolit, uz prethodnu suglasnost biskupa metropolije, imenuje tajnika Metropolijskog ureda.

Služba tajnika traje pet godina, uz mogućnost obnove mandata.

Tajnik može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, a u svakom slučaju osoba koja je spremna na predano i stručno djelovanje radi ostvarivanja ciljeva Metropolijskog ureda.

Ostali članovi Metropolijskog ureda

Metropolit, uz prethodnu suglasnost biskupa metropolije, kao članove Metropolijskog ureda imenuje jednog predstavnika muških te jednu predstavnicu ženskih ustanova posvećenog života s istog područja.

Osim toga, imenuje stručnjake koji svojim stručnim znanjima mogu unaprijediti djelatnost Metropolijskog ureda i kvalitetu zaštite maloljetnika i ranjivih osoba. Neka se pri tome imenovanju uzmu u obzir stručnjaci laici s područja civilnog (posebno obiteljskog i kaznenog) prava, psihološke i medicinske zaštite djece i ranjivih osoba, odgojne i obrazovne djelatnosti, vjeroučitelji laici, te stručnjaci iz područja komunikacijskih i informatičkih znanosti.

Mandat članovima Metropolijskog ureda imenovanima prema smjernicama iz ovog odsjeka traje pet godina.

Djelatnost

Dužnost je metropolijskih ureda, sukladno Pravilniku HBK za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba, te provedbenim uputama biskupa metropolije:

1. Postupati sukladno Smjernicama HBK i provedbenim mjerama Povjerenstva za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba u vezi s dojavama o spolnom zlostavljanju u crkvenom okružju, ako to za sve ili pojedinačne slučajeve zatraži metropolit, odnosno mjerodavni dijecezanski biskup, ili uz suglasnost dijecezanskog biskupa mjerodavan poglavar ustanove posvećenog života ili družbe apostolskog života, odnosno oni koji zastupaju crkvene pravne osobe

djelujući u njihovo ime, ili oni koji su po pravu ili po naravi stvari zastupnici ili voditelji određenoga crkvenog pokreta ili stvarnosti.

U ovoj djelatnosti Metropolijski ured mora biti tako mjesno uspostavljen i osobno ustrojen da stvarno pogoduje mogućnosti slobodne dojave od strane moguće žrtve, odnosno njezinih zakonskih skrbnika ili trećih osoba, uključujući i mogućnost poduzimanja sljedećih mjera:

a) uspostava mjesta dojave mogućeg slučaja spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe izvan područja biskupijskog ordinarijata ili drugog crkvenog prostora ili okružja;

b) uspostava mogućnosti dojave o mogućem slučaju spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe stvarno dostupnim telefonom, elektroničkom poštom, ili jednostavnim i dostupnim mrežnim servisom za dojave, s obvezom odgovora o zaprimanju dojave i njezinoj brižljivoj obradi u skladu sa Smjernicama HBK, te crkvenim i civilnim zakonodavstvom;

c) ustrojiti Metropolijski ured na takav način koji će omogućiti da se dojave osobno priopće stručnjaku laiku, ako to podnositelj dojave želi;

d) određivanje djelatnosti i ustroj Metropolijskog ureda, njegova sjedišta ili možebitne ispostave izvan crkvenog okružja, te razradu načina dojave mogućeg slučaja spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe, pri čemu se na prikladan način mora izvijestiti javnost.

O dojavama u povodu mogućih slučajeva povreda zaštite maloljetnika i ranjivih osoba Metropolijski ured će bez odlaganja obavijestiti mjerodavnoga dijecezanskog biskupa i biskupijskog povjerenika za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba, te poglavara ustanove posvećenog života ako su posrijedi njihovi članovi. Mjerodavni dijecezanski biskup ili poglavar ustanove posvećenog života osobno će, ili putem biskupijskog povjerenika, pokrenuti zakonitu suradnju s nadležnim civilnim vlastima u skladu s civilnim pravnim propisima, kanonskim zakonodavstvom i Smjernicama HBK.

2. Pratiti i dokumentirati inicijative za suzbijanje mogućih čina zlostavljanja maloljetnika i ranjivih osoba, te inicijative za obrazovanje o zaštiti maloljetnika i ranjivih osoba, kao i za mjesnu provedbu mjera propisanih u Smjernicama HBK, odnosno preporuka i provedbenih smjernica Povjerenstva za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba.

3. Pratiti pojedine biskupije, vjerske zajednice, udruge ili druga crkvena tijela u sastavljanju pojedinačnih provedbenih mjera i smjernica dobre prakse u svrhu zaštite maloljetnika.

4. U suradnji s odgojiteljima pratiti i poticati provedbu odgojnih programa u sjemeništima i kućama odgoja koje je sastavilo Povjerenstvo te o tome izvještavati biskupe metropolije.

5. Poticati, promicati i usklađivati protok informacija i osposobljavanje pastoralnih djelatnika u pitanjima zaštite maloljetnika i sprječavanja zlostavljanja.

BISKUPIJSKI POVJERENIK

ZA ZAŠTITU MALOLJETNIKA I RANJIVIH OSOBA

Imenovanje

U svakoj biskupiji dijecezanski biskup imenuje biskupijskog povjerenika za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba (dalje: biskupijski povjerenik), koji može biti svećenik, član ustanove posvećenog života ili laik, a u svakom slučaju osoba koja je stručnjak u ovom području ili barem pouzdane spremnosti i predanosti glede te crkvene službe.

Biskupijskom povjereniku za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba može se imenovanjem dijecezanskog biskupa, ili barem uz njegovo prethodno znanje, pridružiti jedan ili više stručnjaka, laika ili klerika, u obavljanju njegove dužnosti, osobito ako je biskupijskom povjereniku potrebna pomoć specijaliziranih stručnjaka za obavljanje njegove službe.

Djelatnost

Dužnost je biskupijskog povjerenika:

a) usko surađivati s dijecezanskim biskupom u ispunjavanju njegovih pastoralnih odgovornosti u zaštiti maloljetnika i ranjivih osoba;

b) djelovati, u zajedništvu s dijecezanskim biskupom, u svojstvu mjesnog izvršitelja Smjernica HBK, te u skladu s tim Smjernicama donesenih provedbenih mjera i smjernica Metropolijskog ureda, čiji je član po pravu;

c) predlagati inicijative, također i edukacijske naravi, za podizanje svijesti u pogledu zaštite maloljetnika i ranjivih osoba kod svećenika, članova ustanove posvećenog života, djelatnika ureda i savjetodavnih tijela crkvene vlasti na razini biskupije, kao i nositelja raznih pastoralnih biskupijskih službi i ostalih djelatnika u pastoralu, evangelizaciji, odgoju i obrazovanju na području biskupije.

Uspostava sustava primanja i obrade dojava o mogućim slučajevima povreda zaštite maloljetnika i ranjivih osoba

Biskupijski povjerenik za zaštitu maloljetnika i ranjivih osoba ovlašten je primati dojave o mogućim slučajevima povreda zaštite maloljetnika i ranjivih osoba, saslušati dojavitelje i žrtve, i obraditi zaprimljene dojave o tim povredama i mogućim slučajevima zlostavljanja u skladu s kanonskim zakonodavstvom i mjerodavnim Smjernicama HBK, osobito pritom pazeći na zaštitu žrtve.

O dojavama u povodu mogućih slučajeva povreda maloljetnika i ranjivih osoba, biskupijski povjerenik će bez odlaganja obavijestiti dijecezanskog biskupa. Dijecezanski biskup će osobno, ili putem biskupijskog povjerenika, pokrenuti zakonitu suradnju s nadležnim civilnim vlastima u skladu s civilnim propisima, kanonskim zakonodavstvom i Smjernicama HBK.

Na razini svake biskupije moraju se uspostaviti kanali slobodne dojave od strane moguće žrtve, odnosno njezinih zakonskih skrbnika ili trećih osoba, uključujući i moguće sljedeće mjere:

a) uspostava mjesta dojave mogućeg slučaja spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe izvan područja biskupijskog ordinarijata ili drugog crkvenog prostora ili okružja;

b) uspostava mogućnosti dojave o mogućem slučaju spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe telefonom, elektroničkom poštom ili jednostavnim i dostupnim mrežnim servisom za dojave, s obvezom odgovora o zaprimanju dojave i njezinoj brižljivoj obradi u skladu sa Smjernicama HBK, te kanonskim i civilnim zakonodavstvom;

c) ako je biskupijski povjerenik svećenik ili član ustanove posvećenog života, potrebno je osigurati mogućnost da osobne dojave zaprima također i stručnjak laik, ako su podnositelji dojave skloniji zbog bilo kojeg razloga obratiti se stručnjaku laiku;

d) postojanje biskupijskog povjerenika i njegova djelatnost, sjedište njegova ureda i eventualne ispostave izvan biskupijskog ordinarijata ili crkvenog okružja, te načini dojave mogućeg slučaja spolnog zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe, a osobito o mogućnosti odabira dojave stručnjaku laiku, mora se na prikladan način obavijestiti javnost.

Biskup metropolit na području čije biskupije jest uspostavljen Metropolijski ured, također mora imenovati biskupijskog povjerenika, a glede stručnih suradnika i mogućnosti dojave slučajeva zlostavljanja maloljetnika ili ranjive osobe stručnjaku laiku, može se koristiti već postojeća mjesna i osobna infrastruktura Metropolijskog ureda.

Ovaj Pravilnik i smjernice usvojila je Hrvatska biskupska konferencija na svome LX. plenarnom zasjedanju, održanom u Zagrebu, 8. i 9. lipnja 2020. godine.